

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อรวบรวม วิเคราะห์ และวัดความเข้าใจของ ผู้ใช้บริการที่มีต่อศัพทวิชาการด้านบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ ที่ปรากฏ ในคู่มือการใช้ห้องสมุด คู่มือช่วยค้นของห้องสมุด ป้ายประกาศ และป้ายอธิบาย การใช้ทรัพยากรสารสนเทศและบริการต่าง ๆ

การเลือกกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษา คือ นิสิต นักศึกษา ผู้ใช้บริการห้องสมุดที่ทำ บัตรสมาชิกของห้องสมุดกลาง มหาวิทยาลัยของรัฐในกรุงเทพมหานคร จำนวน 10 แห่งคือ

1. กองห้องสมุด สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า เจ้าคุณทหารลาดกระบัง
2. สำนักบรรณสารการพัฒนา สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์
3. สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
4. สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
5. สำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยรามคำแหง
6. สำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
7. สำนักหอสมุดกลาง สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า พระนครเหนือ
8. สำนักห้องสมุดและบรรณสารสนเทศ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า

ธนบุรี

9. หอสมุดกลาง สถาบันวิทยบริการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
10. หอสมุดสาขา วังท่าพระ สำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยศิลปากร

ในการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง ผู้ใช้บริการห้องสมุดมหาวิทยาลัยของรัฐในกรุงเทพมหานคร จำนวน 10 แห่ง ผู้วิจัยใช้ตาราง Determining Sample Size for Research Activities (Krejcie and Morgan, 1970) โดยสุ่มตัวอย่างจากสถิติจำนวนนิสิตนักศึกษา ผู้ใช้บริการห้องสมุดที่ทำบัตรสมาชิกของห้องสมุดกลาง มหาวิทยาลัยของรัฐในกรุงเทพมหานคร จำนวน 10 แห่ง ประจำปีการศึกษา 2536 ซึ่งมีจำนวนรวมทั้งสิ้น 60,105 คน ในกรณีที่มีจำนวนประชากรของห้องสมุดมหาวิทยาลัยใดที่สุ่มตัวอย่างตามตารางแล้วได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างต่ำกว่า 30 คน จะกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของมหาวิทยาลัยนั้นเป็นจำนวน 30 คน ซึ่งจะทำให้กลุ่มตัวอย่างที่จะนำมาศึกษาในครั้งนี้มีจำนวน 436 คน จำแนกตามมหาวิทยาลัยได้ดังตาราง

ตารางที่ 1 จำนวนกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามห้องสมุด

ห้องสมุด	ประชากร (คน)	กลุ่มตัวอย่าง (คน)
1. กองห้องสมุด สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า เจ้าคุณทหารลาดกระบัง	2,693	30
2. สำนักบรรณสารการพัฒนา สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์	2,750	30
3. สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์	5,809	36
4. สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์	10,737	68
5. สำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยรามคำแหง	8,708	55
6. สำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร	7,252	45
7. สำนักหอสมุดกลาง สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า พระนครเหนือ	3,650	30

ตารางที่ 1 จำนวนกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามห้องสมุด (ต่อ)

ห้องสมุด	ประชากร (คน)	กลุ่มตัวอย่าง (คน)
8. สำนักห้องสมุดและบรรณสารสนเทศ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี	3,120	30
9. หอสมุดกลาง สถาบันวิทยบริการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	12,936	82
10. หอสมุดสาขา วังท่าพระ สำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยศิลปากร	2,540	30
รวม	60,105	436

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ โดยใช้แบบวัดความเข้าใจที่ผู้วิจัยจัดทำขึ้น โดยแบ่งเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 คำถามเกี่ยวกับผู้ตอบแบบวัดความเข้าใจ จำนวน 2 ข้อ

ตอนที่ 2 แบบวัดความเข้าใจ ความหมายของศัพท์วิชาการด้าน
บรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ จำนวน 30 ข้อ

การสร้างเครื่องมือในการวิจัย

ผู้วิจัยได้วางขั้นตอนการสร้างเครื่องมือในการวิจัยไว้ดังนี้

1. รวบรวมศัพท์วิชาการด้านบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ที่ปรากฏในคู่มือการใช้ห้องสมุด คู่มือช่วยค้นของห้องสมุด ป้ายประกาศ ป้ายอธิบายการใช้ทรัพยากรสารสนเทศและบริการต่าง ๆ ของห้องสมุดกลาง มหาวิทยาลัยของรัฐในกรุงเทพมหานคร 10 แห่ง คือ กองห้องสมุด สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง สำนักบรรณสารการพัฒนา สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์

สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
 สำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยรามคำแหง สำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัย
 ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร สำนักหอสมุดกลาง สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า
 พระนครเหนือ สำนักห้องสมุดและบรรณสารสนเทศ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า
 ธนบุรี หอสมุดกลาง สถาบันวิทยบริการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และหอสมุดสาขา
 วังท่าพระ สำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยศิลปากร คำศัพท์ที่รวบรวมได้มีจำนวน
 149 คำ เรียงตามอักษร ดังนี้

1. กฤตภาค
2. การจัดหมู่หนังสือ
3. ครั้งที่พิมพ์
4. คู่มือมหาวิทยาลัย
5. เครื่องฉายภาพข้ามศีรษะ
6. จุดหมายเหตุ
7. จุลสาร
8. ฉบับที่
9. ชื่อชุด
10. ชุดการสอน
11. เชิงอรรถ
12. ซีดี-รอม (CD-ROM)
13. ดรรชนี/ดัชนี
14. ดิสเก็ต
15. แถบรหัส
16. ทรัพยากรสารสนเทศ
17. ทรัพยากรห้องสมุด
18. ทัศนูปกรณ์
19. เทคโนโลยีสารสนเทศ
20. เทคโนโลยีห้องสมุด

21. นวนิยาย
22. นามสงเคราะห์
23. นามานุกรม
24. นิตยสาร
25. นิทรรศการ
26. แนวสืบค้น
27. บทคัดย่อ
28. บรรณนิทัศน์
29. บรรณลักษณ์
30. บรรณานุกรม
31. บริการข่าวสารทันสมัย
32. บริการค้นคืนสารนิเทศ
33. บริการคัดเลือกสารนิเทศเฉพาะบุคคล
34. บริการจ่าย-รับ
35. บริการตอบคำถามและช่วยการค้นคว้า
36. บริการแนะนำการอ่าน
37. บริการยืมระหว่างห้องสมุด
38. บริการสารนิเทศ
39. บริการสืบค้นข้อสนเทศทางไกล
40. บริการสื่อการศึกษา
41. บริการหนังสือลักษณะพิเศษ
42. บัตรชื่อเรื่อง
43. บัตรทะเบียนวารสาร
44. บัตรผู้แต่ง
45. บัตรผู้แต่งร่วม
46. บัตรโยง
47. บัตรรายการ
48. บัตรเรื่อง

49. บัตรสมาชิก
50. บาร์โค้ด
51. ปริญญาานิพนธ์
52. ปีที่พิมพ์
53. ผู้รวบรวม
54. แผนที่
55. แผ่นโปร่งใส
56. แผ่นผัง
57. แผนภาพ
58. แผนภูมิ
59. พจนานุกรม
60. พิมพ์ลักษณะ
61. फिल्मตลับ
62. फिल्मรูป
63. फिल्मสตริป
64. ภาคนิพนธ์
65. ภาคผนวก
66. มาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม
67. ไมโครการ์ด
68. ไมโครแจ็กเก็ต
69. ไมโครพรีนท์
70. ไมโครฟอร์ม
71. ไมโครฟิช
72. ไมโครฟิล์ม
73. รหัสแท่ง
74. ระบบจัดหมู่แบบทศนิยมดิวอี้
75. ระบบจัดหมู่แบบหอสมุดรัฐสภาอเมริกัน
76. ระบบชั้นปิด

77. ระบบชั้นเปิด
78. ระบบสืบค้นสารนิเทศออนไลน์
79. ระบบห้องสมุดอัตโนมัติ
80. ราชกิจจานุเบกษา
81. รายงานประจำปี
82. รายปีกษ์
83. เรื่องสั้น
84. ลิขสิทธิ์
85. เลขทะเบียนหนังสือ
86. เลขผู้แต่ง
87. เลขเรียกหนังสือ
88. เลขหมู่หนังสือ
89. วรรณกรรม
90. วรรณคดี
91. วัสดุตีพิมพ์
92. วัสดุไม่ตีพิมพ์
93. วัสดุย่อส่วน
94. วารสาร
95. วารสารฉบับล่วงเวลา
96. วิดีทัศน์
97. วิทยานิพนธ์
98. ศูนย์สนเทศ
99. สไลด์
100. สหบรรณานุกรม
101. สหบัตรรายการ
102. สารคดี
103. สารนิเทศ
104. สารระสังเขป

105. สารานุกรม
106. สิ่งพิมพ์ต่อเนื่อง
107. สิ่งพิมพ์รัฐบาล
108. สิทธิบัตร
109. ไลตทัศน์วัสดุ
110. ไลตทัศน์ศึกษา
111. ไลตทัศน์อุปกรณ์
112. หนังสือจอง
113. หนังสือที่ระลึก
114. หนังสือพิมพ์
115. หนังสืออุเทศ
116. อนุสาร
117. อภิธานศัพท์
118. อักษรานุกรมชีวประวัติ
119. อักษรานุกรมภูมิศาสตร์
120. AACR II
121. Bar Code
122. Boolean Logic
123. Bulletin
124. Collection
125. Complete Article
126. Current Awareness
127. Data
128. Electronic Dictionary
129. Electronic Mail
130. Floppy disk
131. Full Text
132. ISBN (International Standard Book Number)

- 133. Keyword
- 134. Newsletter
- 135. Network
- 136. Note
- 137. Number
- 138. Online Public Access
- 139. Password
- 140. Patent
- 141. Reference Book
- 142. Reserve Book
- 143. SDI (Selective Dissemination of Information)
- 144. Terminal
- 145. Topical Heading
- 146. Truncation
- 147. Vertical File
- 148. Videotape
- 149. Volume

2. นำคำศัพท์วิชาการ ด้านบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ที่รวบรวมได้ 149 คำ สร้างแบบสำรวจให้บัณฑิตปริญาตรี ผู้ใช้ห้องสมุดคณะครุศาสตร์ คณะวิทยาศาสตร์ คณะวิศวกรรมศาสตร์ และคณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ซึ่งเป็นตัวแทนกลุ่มสาขาวิชาสังคมศาสตร์ วิทยาศาสตร์ วิทยาศาสตร์ประยุกต์ และมนุษยศาสตร์ คณะละ 30 คน รวม 120 คน เป็นผู้คัดเลือกคำศัพท์ตามความเข้าใจว่า เป็นศัพท์วิชาการด้านบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ แล้วนับจำนวนครั้งที่ศัพท์คำนั้นได้รับการเลือก ศัพท์คำที่มีความถี่ในการได้รับคัดเลือกสูงสุดจำนวน 30 คำ จะนำมาเป็นศัพท์ที่จะใช้ในการสร้างแบบวัดความเข้าใจในการวิจัยครั้งนี้ (ดังรายละเอียดในตารางที่ 2)

ตารางที่ 2 แสดงความถี่ของคำศัพท์ที่ได้รับคัดเลือกเรียงจากความถี่สูงไปต่ำ
คำศัพท์ลำดับที่ 1-30 คือ คำศัพท์ที่นำไปสร้างแบบวัดความเข้าใจ

ลำดับ	คำศัพท์	ความถี่				รวม
		คณะ	คณะ	คณะ	คณะ	
		ครุ ศาสตร์	วิทยา ศาสตร์	วิศวกรรม ศาสตร์	อักษร ศาสตร์	
1	บัตรชื่อเรื่อง	30	26	26	27	109
2	สิ่งพิมพ์รัฐบาล	30	27	25	27	109
3	ISBN (International Standard Book Number)	29	27	26	26	108
4	ดรรชนี/ดัชนี	29	24	25	28	106
5	บรรณานุกรม	28	24	25	26	103
6	สิทธิบัตร	29	22	24	27	102
7	บัตรเรื่อง	29	23	24	26	102
8	เทคโนโลยีสารสนเทศ	25	25	23	24	97
9	ไมโครฟิล์ม	29	20	22	25	96
10	วารสาร	25	23	23	23	94
11	จุลสาร	28	19	24	22	93
12	สารานุกรม	25	25	20	19	89
13	Reference Book	23	24	15	26	88
14	เลขผู้แต่ง	27	17	21	22	87
15	สาระสังเขป	26	20	22	19	87
16	บรรณนิทัศน์	19	20	25	22	86
17	บริการยืมระหว่างห้องสมุด	25	15	21	25	86
18	บริการข่าวสารทันสมัย	26	18	23	18	85
19	เลขเรียกหนังสือ	26	15	20	23	84
20	บัตรผู้แต่ง	20	22	21	20	83
21	จดหมายเหตุ	26	14	19	22	81

ตารางที่ 2 แสดงความถี่ของคำศัพท์ที่ได้รับคัดเลือกเรียงจากความถี่สูงไปต่ำ
คำศัพท์ลำดับที่ 1-30 คือ คำศัพท์ที่นำไปสร้างแบบวัดความเข้าใจ (ต่อ)

ลำดับ	คำศัพท์	ความถี่				รวม
		คณะ	คณะ	คณะ	คณะ	
		ครุ ศาสตร์	วิทยา ศาสตร์	วิศวกรรม ศาสตร์	อักษร ศาสตร์	
22	พจนานุกรม	24	20	20	17	81
23	บริการตอบคำถามและ ช่วยการค้นคว้า	24	17	16	24	81
24	บริการคัดเลือกสารนิเทศ เฉพาะบุคคล	15	25	20	20	80
25	ระบบจัดหมู่แบบทศนิยมดิวอี้	24	13	20	23	80
26	Electronic Mail	23	18	18	20	79
27	บาร์โค้ด	14	17	25	23	79
28	ซีดี-รอม(CD-ROM)	15	25	16	20	76
29	กฤตภาค	24	20	14	18	76
30	ไลต์ทัศนวัสดุ	25	12	21	18	76
31	ฟิล์มสตริป	21	18	16	20	75
32	ปีที่พิมพ์	22	19	16	18	75
33	เลขหมู่หนังสือ	27	11	16	21	75
34	Reserve Book	23	12	17	22	74
35	เรื่องสั้น	20	21	15	18	74
36	Data	27	15	15	17	74
37	วิทยานิพนธ์	21	9	22	22	74
38	บัตรโยง	23	12	20	19	74
39	สารนิเทศ	18	18	18	19	73
40	สารคดี	22	19	16	16	73
41	นิตยสาร	21	17	19	15	72
42	ฉบับที่	22	17	14	19	72

ตารางที่ 2 แสดงความถี่ของคำศัพท์ที่ได้รับคัดเลือกเรียงจากความถี่สูงไปต่ำ
คำศัพท์ลำดับที่ 1-30 คือ คำศัพท์ที่นำไปสร้างแบบวัดความเข้าใจ (ต่อ)

ลำดับ	คำศัพท์	ความถี่				รวม
		คณะ	คณะ	คณะ	คณะ	
		ครุ ศาสตร์	วิทยา ศาสตร์	วิศวกรรม ศาสตร์	อักษร ศาสตร์	
43	วัสดุสารนิเทศ	20	12	19	20	71
44	วัสดุตีพิมพ์	22	13	15	21	71
45	แถบรหัส	17	19	20	15	71
46	วีดิทัศน์	18	17	18	18	71
47	บัตรผู้แต่งร่วม	13	13	20	24	70
48	ครั้งที่พิมพ์	26	24	5	15	70
49	รายงานประจำปี	15	14	21	20	70
50	บริการแนะแนวการอ่าน	19	17	12	22	70
51	เทคโนโลยีห้องสมุด	20	13	17	19	69
52	แผนภูมิ	23	13	12	21	69
53	บัตรรายการ	17	10	20	22	69
54	ปริญญาานิพนธ์	19	16	17	16	68
55	ศูนย์สนเทศ	15	15	21	17	68
56	ระบบจัดหมู่แบบ หอสมุดรัฐสภาอเมริกัน	18	10	17	23	68
57	บัตรทะเบียนวารสาร	18	15	15	20	68
58	ทรัพยากรห้องสมุด	16	14	16	22	68
59	Keyword	15	9	20	23	67
60	ไลตัทศนูปกรณ์	14	17	16	19	66
61	บริการสารนิเทศ	13	17	22	14	66
62	Volume	19	14	19	14	66
63	บริการสืบค้นข้อสนเทศ ทางไกล	18	10	18	20	66

ตารางที่ 2 แสดงความถี่ของคำศัพท์ที่ได้รับคัดเลือกเรียงจากความถี่สูงไปต่ำ
คำศัพท์ลำดับที่ 1-30 คือ คำศัพท์ที่นำไปสร้างแบบวัดความเข้าใจ (ต่อ)

ลำดับ	คำศัพท์	ความถี่				รวม
		คณะ	คณะ	คณะ	คณะ	
		ครุ ศาสตร์	วิทยา ศาสตร์	วิศวกรรม ศาสตร์	อักษร ศาสตร์	
64	แผนภาพ	23	10	10	22	65
65	สไลด์	16	17	15	17	65
66	นามสงเคราะห์	19	16	20	10	65
67	โสตทัศนศึกษา	15	14	17	18	64
68	ทรัพยากรสารสนเทศ	14	9	17	23	63
69	บริการหนังสือลักษณะพิเศษ	22	9	16	16	63
70	บริการค้นคืนสารสนเทศ	21	8	18	16	63
71	บริการสื่อการศึกษา	19	11	15	17	62
72	สหบรรณานุกรม	16	10	19	17	62
73	หนังสือที่ระลึก	20	9	16	17	62
74	บัตรสมาชิก	17	12	12	20	61
75	วารสารฉบับล่วงเวลา	20	8	15	18	61
76	Number	19	10	15	16	60
77	ไมโครพรีนธ์	16	10	16	18	60
78	วัสดุไม่ดีพิมพ์	20	6	13	19	58
79	ราชกิจจานุเบกษา	18	14	14	12	58
80	สนับตรารายการ	16	6	21	14	57
81	อักษรานุกรมภูมิศาสตร์	14	9	18	16	57
82	รายปักษ์	14	9	20	14	57
83	Bar Code	18	13	16	9	56
84	รหัสแท่ง	14	16	16	10	56
85	Videotape	19	8	15	14	56
86	บทคัดย่อ	19	11	13	13	56

ตารางที่ 2 แสดงความถี่ของคำศัพท์ที่ได้รับคัดเลือกเรียงจากความถี่สูงไปต่ำ
คำศัพท์ลำดับที่ 1-30 คือ คำศัพท์ที่นำไปสร้างแบบวัดความเข้าใจ (ต่อ)

ลำดับ	คำศัพท์	ความถี่				รวม
		คณะ	คณะ	คณะ	คณะ	
		ครู ศาสตร์	วิทยา ศาสตร์	วิศวกรรม ศาสตร์	อักษร ศาสตร์	
87	แผนที่	15	6	17	17	55
88	นามานุกรม	16	6	20	13	55
89	ระบบห้องสมุดอัตโนมัติ	14	9	13	19	55
90	ระบบสืบค้นสารนิเทศออนไลน์	16	9	16	14	55
91	Topical Heading	16	9	12	17	54
92	ชุดการสอน	16	13	12	12	53
93	เลขทะเบียนหนังสือ	12	14	16	11	53
94	สิ่งพิมพ์ต่อเนื่อง	17	5	15	15	52
95	ไมโครการ์ด	20	4	14	14	52
96	อภิธานศัพท์	11	5	18	18	52
97	Note	16	11	10	14	51
98	ลิขสิทธิ์	11	7	16	15	49
99	หนังสือจอง	12	15	16	6	49
100	ภาคินพนธ์	17	11	8	12	48
101	Bulletin	9	8	17	13	47
102	Full Text	7	7	18	13	45
103	อักษรานุกรมชีวประวัติ	11	12	13	9	45
104	คู่มือมหาวิทยาลัย	14	11	14	5	44
105	เครื่องฉายภาพข้ามศีรษะ	12	12	8	12	44
106	ดิสเก็ต	13	11	12	7	43
107	เชิงอรรถ	10	7	15	11	43
108	Password	8	11	13	8	40

ตารางที่ 2 แสดงความถี่ของคำศัพท์ที่ได้รับคัดเลือกเรียงจากความถี่สูงไปต่ำ
คำศัพท์ลำดับที่ 1-30 คือ คำศัพท์ที่นำไปสร้างแบบวัดความเข้าใจ (ต่อ)

ลำดับ	คำศัพท์	ความถี่				รวม
		คณะ	คณะ	คณะ	คณะ	
		ครุ ศาสตร์	วิทยา ศาสตร์	วิศวกรรม ศาสตร์	อักษร ศาสตร์	
109	Newsletter	8	9	13	9	39
110	การจัดหมู่หนังสือ	5	6	15	13	39
111	บริการจ่าย-รับ	9	3	12	14	38
112	Electronic Dictionary	12	8	7	11	38
113	บรรณลักษณะ	8	7	12	11	38
114	ผู้รวบรวม	12	7	11	7	37
115	นิทรรศการ	11	10	10	6	37
116	วัสดุย่อยสวน	16	4	8	9	37
117	Complete Article	8	6	12	10	36
118	Collection	13	6	12	4	35
119	Floppy Disk	16	6	6	7	35
120	ทัศนูปกรณ์	13	4	9	9	35
121	ข้อชุด	12	2	12	8	34
122	ระบบชั้นเปิด	9	3	12	10	34
123	แผ่นโปร่งใส	12	8	6	7	33
124	นวนิยาย	4	2	16	11	33
125	ระบบชั้นปิด	12	4	8	9	33
126	อนุสาร	13	1	6	11	31
127	พิมพ์ลักษณะ	7	5	11	6	29
128	Boolean Logic	6	4	11	8	29
129	Online Public Access	6	5	10	8	29
130	ภาคผนวก	10	3	10	5	28

ตารางที่ 2 แสดงความถี่ของคำศัพท์ที่ได้รับคัดเลือกเรียงจากความถี่สูงไปต่ำ
คำศัพท์ลำดับที่ 1-30 คือ คำศัพท์ที่นำไปสร้างแบบวัดความเข้าใจ (ต่อ)

ลำดับ	คำศัพท์	ความถี่				รวม
		คณะ	คณะ	คณะ	คณะ	
		ครู ศาสตร์	วิทยา ศาสตร์	วิศวกรรม ศาสตร์	อักษร ศาสตร์	
131	Vertical File	6	2	10	10	28
132	AACR II	2	4	14	7	27
133	ไมโครฟิช	8	5	6	8	27
134	SDI (Selective Dissemination of Information)	7	4	9	7	27
135	Patent	3	5	12	6	26
136	วรรณคดี	6	4	10	6	26
137	ฟิล์มดลับ	7	2	10	7	26
138	วรรณกรรม	7	3	14	1	25
139	ไมโครฟอร์ม	5	3	10	6	24
140	Terminal	5	7	8	4	24
141	Current Awareness	5	4	12	3	24
142	หนังสือพิมพ์	4	4	9	6	23
143	หนังสืออุเทศ	7	2	7	7	23
144	ฟิล์มรูป	6	1	7	8	22
145	แนวสืบค้น	4	2	11	4	21
146	Truncation	4	3	7	6	20
147	แผนผัง	2	3	12	2	19
148	มาตรฐานผลิตภัณฑ์ อุตสาหกรรม	3	7	6	3	19
149	ไมโครแจ็กเก็ต	1	1	5	8	15

3. นำคำศัพท์วิชาการด้านบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ที่ได้รับคัดเลือกจำนวน 30 คำ มาสร้างแบบวัดความเข้าใจเพื่อวัดความเข้าใจความหมายของศัพท์วิชาการด้านบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ โดยให้เลือกคำตอบที่คิดว่าถูกต้องจากคำตอบที่ให้มา 4 ข้อ คำตอบที่ถูกต้องที่เป็นภาษาต่างประเทศได้มาโดยการแปลและเรียบเรียงจาก ALA Glossary of Library and Information Science 1983 และคำตอบที่ถูกต้องที่เป็นภาษาไทย ได้มาจากการตรวจสอบคำจำกัดความจากวิทยานุกรมบรรณารักษศาสตร์ Terminology of Documentation (จารุวรรณ สิ้นธุโสภณ, 2521) และศัพท์วิชาการบรรณารักษศาสตร์ (อัมพร ทีชะระ, 2528) แล้วนำมาประมวลและเรียบเรียงให้ได้ความหมายที่ชัดเจนและเข้าใจได้ง่าย

การสร้างแบบวัดความเข้าใจคำศัพท์ ผู้วิจัยดำเนินการดังนี้

3.1 กำหนดจุดมุ่งหมายในการสร้างแบบวัดความเข้าใจ โดยตั้งจุดมุ่งหมายว่า แบบวัดความเข้าใจที่สร้างขึ้นนี้ เป็นแบบทดสอบความสามารถทั่วไป (General Proficiency) เพื่อวัดความสามารถที่บุคคลมีอยู่ขณะนั้น ซึ่งเป็นผลจากการเรียนและประสบการณ์ที่สะสมมา (Harris, 1969)

3.2 ศึกษาลักษณะการออกแบบวัดความเข้าใจคำศัพท์จากหนังสือ Language Testing ของ Lado (1972) และ Boehm Test of Basic Concepts ของ Boehm (1971)

3.3 กำหนดลักษณะคำถามที่ใช้ในแบบวัดความเข้าใจดังนี้ คือ ลักษณะคำถามที่ใช้ในแบบวัดความเข้าใจ จะเป็นแบบเลือกตอบ (Multiple Choice) ซึ่งมีข้อดี คือ มีความเป็นปรนัย ให้คะแนนได้ง่ายและรวดเร็ว และ Lado (1972) ได้กล่าวไว้ว่า แบบวัดความเข้าใจคำศัพท์นั้น ข้อสอบที่ใช้วิธีการเลือกตอบ (Multiple Choice) มีโอกาสที่จะได้รับผลสำเร็จมากที่สุด

ส่วนรูปของคำถามใช้เทคนิคของ Lado (1972) ซึ่งมี 2 แบบ และใช้ทั้ง 2 แบบปนกันไป คือ

1. เทคนิคการจำได้ (Recognition Technique) คำถามเป็นคำที่ต้องการวัดส่วนตัวเลือกเป็นความหมายของคำศัพท์

2. เทคนิคการสร้างคำ (Production Technique) คำถามจะกำหนดความหมายของคำ ส่วนตัวเลือกเป็นคำต่าง ๆ ถ้าผู้รับการทดสอบไม่สามารถเลือกคำที่ตรงตามที่กำหนดไว้และไปเลือกคำอื่น ก็สันนิษฐานว่า ผู้รับการทดสอบไม่รู้คำศัพท์นั้น

4. การตรวจสอบแบบวัดความเข้าใจ เมื่อสร้างแบบวัดความเข้าใจเสร็จ ผู้วิจัยได้ตรวจสอบ ดังต่อไปนี้

4.1 ผู้วิจัยตรวจสอบเอง

4.2 นำแบบวัดความเข้าใจให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจพิจารณาความถูกต้องทางภาษาและเนื้อหา ก่อนทดลองใช้

5. การทดลองใช้แบบวัดความเข้าใจคำศัพท์ที่สร้างขึ้น ตามแนวความคิดของ Harris (1969) กล่าวไว้ว่า แบบวัดความเข้าใจที่ดีต้องมีลักษณะดังนี้

5.1 มีความเชื่อมั่น (Reliability) คือ มีความคงที่ของคะแนนสอบ เมื่อนำแบบวัดความเข้าใจมาทดสอบกี่ครั้ง ก็จะได้ผลใกล้เคียงกับที่ทดสอบไว้เสมอ

5.2 มีความเที่ยงตรง (Validity) คือ สามารถวัดในสิ่งที่ต้องการวัดและมีประสิทธิภาพในการวัด

5.3 ใช้การได้อย่างจริงจัง (Practically) หรือใช้ประโยชน์ได้ดี (Usability) คือ สะดวกและง่ายในการดำเนินการทดสอบ การให้คะแนน รวมทั้งตีความหมายได้ง่ายและถูกต้องด้วย

ดังนั้น การทดลองใช้แบบวัดความเข้าใจจะนำแบบวัดความเข้าใจ จำนวน 30 ข้อ ไปทดลองใช้ 2 ครั้ง

ครั้งที่ 1 ทดลองใช้กับนิสิตผู้ใช้บริการห้องสมุด คณะรัฐศาสตร์ คณะพยาบาลศาสตร์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ และคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย คณะละ 10 คน รวม 40 คน ครั้งที่ 2 ทดลองใช้กับนิสิตผู้ใช้ห้องสมุดคณะครุศาสตร์ คณะวิทยาศาสตร์ คณะวิศวกรรมศาสตร์ และคณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย คณะละ 10 คน รวม 40 คน ซึ่งเป็นกลุ่มทดสอบที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่างที่จะศึกษาจริง

การทดลองใช้แบบวัดความเข้าใจทั้ง 2 ครั้ง มีจุดมุ่งหมายเพื่อ

1. พิจารณาดูความไม่สมบูรณ์ของแบบวัดความเข้าใจ ทั้งของคำถามและตัวเลือก ตลอดจนข้อบกพร่องอื่น ๆ
2. วิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบวัดความเข้าใจ โดยใช้สูตร KR-20 (Kuder Richardson-20)

ความเชื่อมั่นของแบบวัดความเข้าใจ หมายถึง ความคงที่ในการวัด นั่นคือ ความถูกต้องของคะแนนที่ได้จากแบบวัดความเข้าใจ ค่าความเชื่อมั่นจะมีค่าจาก 0 ถึง 1 ซึ่งถ้ามีค่าสูง แสดงว่า แบบวัดความเข้าใจฉบับนั้นมีความเชื่อมั่นสูง แบบวัดความเข้าใจที่ยากมากหรือง่ายมากจะทำให้ค่าความเชื่อมั่นต่ำ (วิเชียร เกตุสิงห์, 2526) นอกจากนี้ ค่าความเชื่อมั่นยังขึ้นอยู่กับกลุ่มตัวอย่างผู้รับการทดสอบ คือ ขึ้นอยู่กับความแตกต่างระหว่างคนในกลุ่ม ถ้าสมาชิกทุกคนในกลุ่มมีความสามารถแตกต่างกันสูง จะทำให้ค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดความเข้าใจสูงกว่ากลุ่มตัวอย่างที่สมาชิกมีความสามารถใกล้เคียงกัน

3. วิเคราะห์หาค่าระดับความยาก (Level of Difficulty) โดยถือว่าแบบวัดความเข้าใจที่มีค่า $.20 < P < .80$ เป็นแบบวัดความเข้าใจที่อยู่ในเกณฑ์ใช้ได้

4. วิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนก (Power of discrimination) อำนาจจำแนก หมายถึง ลักษณะที่เครื่องมือชิ้นนั้น ๆ สามารถแบ่ง หรือแยก หรือชี้ได้ว่า ผู้ตอบหรือผู้ที่ถูกวัดคนใดเก่งหรืออ่อนกว่ากัน โดยถือว่าแบบวัดความเข้าใจที่มีค่า $r > .20$ เป็นแบบวัดความเข้าใจที่อยู่ในเกณฑ์ใช้ได้

5. ตรวจสอบนับคะแนนแบบวัดความเข้าใจ ตรวจให้คะแนนตามคำตอบที่ถูกต้อง ข้อที่ตอบถูกให้ 1 คะแนน ข้อที่ตอบผิด หรือไม่ตอบ หรือตอบมากกว่า 1 คำตอบ ให้ 0 คะแนน แบบวัดความเข้าใจมีทั้งหมด 30 ข้อ ดังนั้น จึงมีคะแนนเต็มเท่ากับ 30 คะแนน

6. วิเคราะห์แบบวัดความเข้าใจเพื่อหาค่าความเชื่อมั่น ระดับความยาก และค่าอำนาจจำแนกของแบบวัดความเข้าใจ โดยเรียงตามลำดับคะแนนจากคะแนนต่ำไปคะแนนสูงใช้เทคนิค 27 เปอร์เซนต์ เพื่อแยกแบบวัดความเข้าใจออกเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มที่มีคะแนนสูงจำนวน 11 ฉบับ และกลุ่มที่มีคะแนนต่ำจำนวน 11 ฉบับ

สรุปผลการวิเคราะห์แบบวัดความเข้าใจในการทดลองใช้ครั้งที่ 1

แบบวัดความเข้าใจที่มีค่าอำนาจจำแนกอยู่ในเกณฑ์ ($r > .20$) และมีความยากง่ายพอเหมาะ ($.20 < P < .80$) มีจำนวน 19 ข้อ (ดูรายละเอียดในภาคผนวก ข หน้า 109) ค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดความเข้าใจเท่ากับ 0.64 (ดูรายละเอียดในภาคผนวก ข หน้า 111)

7. ปรับปรุงแบบวัดความเข้าใจที่ไม่อยู่ในเกณฑ์ เพื่อนำไปทดลองใช้ครั้งที่ 2 สรุปผลการวิเคราะห์แบบวัดความเข้าใจในการทดลองใช้ครั้งที่ 2

แบบวัดความเข้าใจที่มีค่าอำนาจจำแนกอยู่ในเกณฑ์ ($r > .20$) และมีความยากง่ายพอเหมาะ ($.20 < P < .80$) มีจำนวน 30 ข้อ (ดูรายละเอียดในภาคผนวก ข หน้า 113) ค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดความเข้าใจเท่ากับ 0.81 (ดูรายละเอียดในภาคผนวก ข หน้า 115)

8. นำแบบวัดความเข้าใจไปใช้กับกลุ่มตัวอย่าง

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้นำแบบวัดความเข้าใจที่ปรับปรุงแก้ไขเรียบร้อยแล้ว และได้ทดลองใช้แล้ว 2 ครั้ง ไปเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างด้วยตนเองส่วนหนึ่ง และอีกส่วนหนึ่งขอความร่วมมือจากเจ้าหน้าที่บริการจ่าย-รับของห้องสมุดแต่ละแห่งให้ช่วยแจก ตั้งแต่วันที่ 12 ธันวาคม 2537 ถึงวันที่ 10 มกราคม 2538 ได้รับแบบวัดความเข้าใจกลับคืนมาจำนวน 428 ชุด หรือคิดเป็นร้อยละ 98.82 ของแบบวัดความเข้าใจที่แจกไปทั้งหมด

การวิเคราะห์ข้อมูล

หลังจากได้รับแบบวัดความเข้าใจกลับคืนมาแล้ว ผู้วิจัยได้ตรวจให้คะแนนตามคำตอบที่ถูกต้อง ข้อที่ตอบถูกให้ 1 คะแนน ข้อที่ตอบผิด หรือไม่ตอบ หรือตอบมากกว่า 1 คำตอบ ให้ 0 คะแนน แบบวัดความเข้าใจมีทั้งหมด 30 ข้อ ดังนั้น จึงมีคะแนนเต็มเท่ากับ 30 คะแนน

นำข้อมูลทั้งหมดมาประมวลผลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรม

สำเร็จรูปทางสังคมศาสตร์ (SPSS-Statistical Package for the Social Sciences) คำนวณหาค่าสถิติ ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที (T-test) และการทดสอบค่าเอฟ (F-test)

ประเมินค่าความเข้าใจของกลุ่มตัวอย่าง ที่มีต่อศัพทวิทยาการด้านบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยตั้งเกณฑ์โดยนำค่าร้อยละมาเทียบเกณฑ์ตามระเบียบวัดผลของกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2534 (ฉบับแก้ไข พ.ศ. 2533) ซึ่งกำหนดเกณฑ์ไว้ดังนี้

ระดับความเข้าใจ

คะแนนระหว่างร้อยละ	80-100	ระดับดีมาก
คะแนนระหว่างร้อยละ	70-79	ระดับดี
คะแนนระหว่างร้อยละ	60-69	ระดับค่อนข้างดี
คะแนนระหว่างร้อยละ	50-59	ระดับปานกลาง
คะแนนระหว่างร้อยละ	40-49	ระดับค่อนข้างต่ำ
คะแนนต่ำกว่าร้อยละ	40	ระดับต่ำ